

ИДИЛ между девиантния ислям и екстремизма

Владимир Чуков

30 June 2014 the extremist organization *"Islamic State of Iraq and the Levant" (ISIL)* announced the establishment of a caliphate. With this act its leaders not only shook the region and the world, but also threw a strong challenge to contemporary Islamic theologians. They formed a dogmatic case that triggered this group as a real political subject which aims are to lead terrorist net worldwide in bloody rivalry with the flagman of world sunni extremist formation Al Qaeda.

Key words: ISIL, ISIS, Middle East, Islam, Europe, terrorism, extremism

ВЪВЕДЕНИЕ

След обявяването на халифата ИДИЛ премахна „Ирак и Леванта“ от наименованието си и стана единствено „Ислямска държава“, претендирайки по този начин с уникалността си пред своите конкуренти. Въпросната терористична организация има дълга история в Ирак. Тя се появява на картата на екстремистките субекти още приживе на бившия диктатор Саддам Хюсеин. Нейната рождена дата е около 2 000 година, а създателят ѝ е йорданецът Абу Мусааб аз Заркауи. Формацията започва с името група за единобожие и джихад, *джамаа таухид уа джихад*. Роденият в град Зарка религиозен фанатик, вече натрупал боен опит в Афганистан има намерение да свали кралския режим в Йордания, тъй като го възприема като неислямски. Именно през тази епоха се създават тесните връзки между ИДИЛ и най-значимата терористична организация в Иракски Кюрдистан – Ансар ал Ислам (АИ). Впоследствие този боен съюз се превръща в гръбнак на успехите на ИДИЛ в Ирак. През 2003 г. първите масови удари на американските ВВС са нанесени именно срещу позиции на АИ.

През 2005 г. формацията вече се нарича Ал Кайда в Месопотамия, *Ал Кайда фи билад ар рафедейн*. Аз Заркауи анонсира това в писмо до Осама бен Ладен и като жест на лоялност към него. През 2006 г. Ал Кайда в Ирак декларира създаването на Ислямска държава в Ирак и формира „правителство“. Сред нейните цели е и обявяването на халифат, но официално тогава нейните лидери не се осмеляват да го направят. Тя обявява град Рамади за нейна столица. Убийството на Заркауи през 2006 г. и създаването на антиалкайдистки „ислямските съвети за възраждане“ от местните сунитски племена от американските войски нанасят смъртоносен удар върху Ал Кайда в страната. Тя е тотално маргинализирана, тъй като сунитското население и мнозинството от бунтовническите групировки в Централен Ирак се изправят срещу религиозните екстремисти.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Халифатът – ислямистка квазидържавност

Според теоретичите на Ал Кайда халифатът е последният етап от „узряването на ислямската държавност“. Вероятно в най-концентриран вид представите за държава и държавообразуващ процес са развити в изследването на ислямисткия мислител Абу Бакър Наджи „Управление на дивачеството“¹. Четирите етапа на ислямското държавообразуване са следните:

1. Етап на убождане, *шоука*. Става въпрос за атакуване на държавните институции, на икономическите обекти, на производствените мощности, особено на онези, които са в сферата на услугите за населението като осигуряването на електричество, вода и продоволствия. Плановите на алкайдистките тактики целят силовите институции на държавата да бъдат принудени да оттеглят своя контрол върху част от националната територия. Това изглежда е най-важният етап, тъй като

¹ За повече информация вж: Чуков, Вл., „Ал Кайда с перо и сабя“, Изток-Запад, 2007.

тогава се очертават реалните граници на териториалните аспирации. Много често зад периферни на пръв поглед агломерации или стопански предприятия се крие желанието на джихадистките тактики да създадат конкретен административен център, около който да се формира дадена териториална единица. Действията на ИДИЛ в Ирак и Сирия добре разкриха, че ръководството на терористичната група извежда на преден план градовете Мосул и Дейр Резор, респективно в Ирак и Сирия като двете техни местни „столици“. Дълго време град Ракка беше бастиона на екстремистите.

2. Етап на неконтролиран хаос, *никая*. Става въпрос за очертаването на териториите, които държавата не може да контролира, без да има реален институционален контрол. Практически се реализира някакъв вид смесено, хибридно със светската държава управление. Независимо от игнорирането на нейната форма и същност, джихадистите от ИДИЛ са принудени да възприемат последствията от управлението на секуларния режим. Това важи особено за икономиката и с още по-голяма сила за енергетиката, която е най-капиталоемкият сектор на икономиката. Така например ИДИЛ отдавна контролира трите големи язовира в Северна Сирия – „Баас“, „Ефрат“ и „Тишрин“. В същото време те продължават да функционират, макар и с намалени мощности. Доставят електричество на потребителите си, повечето от които са под контрола на държавата. Най-интересното е, че заплатите на работещия в тях персонал продължава да бъде изплащан от правителството в Дамаск.

Същото важи и за нефтодобива. Така например религиозните фанатици продават добитата суровина от контролираните от тях кладенци в Сирия на малкото все още функциониращи фабрики и заводи в страната. Според Сами Абдерахман от „Сирийската лаборатория за правата на човека“ цената на барел за тях целево е занижена до 10-18 долара за барел. В същото време председателят на организацията „Стопанска дейност в Сирия“ Усама Кади е убеден, че между екстремистите и режима в Дамаск има подписано „съдържателно споразумение“, което гарантира изкупуването на сирийския нефт от правителството. Заедно с това, ако купувачите са иракски предприемачи, които извозват горивото с цистерни, цената скача на 20-40 долара². Обикновено става въпрос за контрабандисти от Кюрдистан, които впоследствие го препродават на по-едри посредници в Турция, без знанието на властите.

3. Етап на управление на дивачеството, *ударат ат тауахош*. Реализира се управление на териториите, контролирани от муджахидините, но извън нормалните житейски стандарти. Този етап остава достатъчно неидентифициран и често някои теоретици дори го отъждествяват с крайната фаза, тоест с идеалната държава.

4. Етап на можење, *тамкин*. Това е създаването на идеалната средновековна държава, тоест халифата – закони, съдилища, граници, градски правилници и други. ИДИЛ прилага стриктно средновековните норми единствено в териториите, в които счита, че е осъществена безусловно тяхната власт. Така за пръв път екстремистите налагат публичен линч с камъни на жена от град Табака, близо до Дейр Езор. Последната е обвинена в прелюбодейство.

Според ислямистки източници в Лондон, чиито мнения са публикувани във вестник „Шарк ал аусат“ Хилми Хашим (заедно с още трима египтяни) е истинският идеолог на ИДИЛ. Неговото прозвище е Шакер Наамала. В йерархията на терористичната организация заема пост, сходен с този на главен мюфтия. Неговите идеи оказват най-силно влияние върху зверствата на екстремистите. Според въпросните източници става въпрос най-вече за неговите фетви, позволяващи отвлеченията, кланетата, продажбата на жени или превръщането им в плячка като

² Ал мирсад: Дааш юбия ан нафт ас сури дил тужар иракиюн, Лабораторията: ИДИЛ продава сирийския нефт на иракски търговци, Сафир, <http://www.assafir.com/Article/5/362439>, 22.07.2014.

военен трофей. Неговите доктринални мнения са в основата на ИДИЛ на догматичната обосновка на масовите кланета.

Хилми Хишам е роден на 17 ноември 1952 г. в Кайро. През 1970 г. се записва в полицейската академия и я завършва четири години по-късно с чин лейтенант. През септември 1982 г. обаче е арестуван, заради това че поддържа много тясна връзка с член на терористичната организация „Ислямски джихад“. Неговите биографи считат, че в затвора много силно се е повлиял от идеите на арестуваните там екстремисти. След шест месеца е освободен. След излизането от затвора въпросното лице започва да се образова в ислямските науки и по-специално в основи на шариата и ислямско наказателно право. Завършва магистърска степен в тази научна област. Отваря малка книжарница в Кайро, в която продава ислямска литература. По-късно започва да издава подобни книги и той самият започва да пише. Той е автор на един трактат от 103 страници „Спирането между съмнението и увереността“, който в по-подробна форма обяснява идеологията на ИДИЛ. Впоследствие е арестуван нееднократно за ислямистка дейност. Това става през 1986, 1987, 1990, 1992 и 1999 г. като последния път остава цели девет години в затвора.

Голямата дискусия сред експертите е дали ИДИЛ реализира тази форма на държавност в иракските територии. Експертът от Вашингтонския институт за Близкоизточна политика Майкъл Найц отбелязва, че халифатът на ИДИЛ се превръща от най-богатата терористична организация в най-бедната държава в света. Организацията владее 60% от нефтените залежи на Сирия и два малки кладенеца в Ирак. Потенциалът за добив на петрохалифата е около 80 000 барела дневно. По цени на световните борси това означава около 8 милиона долара дневно. Логично е обаче това да не случва, особено след решението на Съвета за сигурност на Организацията на обединените нации покупката на нефт от терористични организации като ИДИЛ и Ал Нусра да е обявено за престъпление. Отговарящият за Ирак в Държавния департамент Брет Макгърк отбелязва, че още преди превземането на Мосул въпросната организация е имала приходи от 12 милиона долара месечно предимно от събиране на незаконни такси, рекет и други престъпни дейности³. Нормално е обаче, за да бъдат подплатени претенциите за държавност, разходи да бъдат насочени към осигуряване на потребностите на населението, живеещо в контролираните територии. Най-вече става въпрос за гарантиране на услугите в онези региони, които отдавна са маргинализирани от централното правителство. Именно в тях се създава социален вакуум, който бива запълнен от ислямистки формации като Мюсюлманските братя, Хамас, Хизбула, разширяващи своята популярност и обществена подкрепа. В момента ИДИЛ разходва целево своите приходи за купуване на лоялността на някои племенни лидери или пък за подкупи на главатарите на останалите ислямистки групировки, с които воюват рамо до рамо в Ирак. Най-голямото предизвикателство пред новата петродържава обаче си остава решението на правителството в Багдад да прекъсне изплащането на заплатите на чиновниците, за разлика от Дамаск. Ако ИДИЛ наруши естествения ежедневен ритъм на живот на населението в тези територии, много скоро халифатът ще се спуска като бързо надут балон. Според Найц това най-вероятно ще се случи, тъй като новата държава не може да се конкурира с иракската държава, чийто дневен добив на нефт е около 3 милиона барела, което означава около 120 милиарда долара годишни бюджетни приходи.

Обявяването на халифат от лидера на ИДИЛ Абу Бакр ал Багдади предизвиква много реакции и догматични спорове. Сред авторитетните ислямски богослови от известния университет Ал Азхар в Кайро надделява мнението, че халифатът е

³ Johnson, K., The Islamic State is the Newest Petrostate, Foreign Policy, http://www.foreignpolicy.com/articles/2014/07/28/baghdadis_hillbillies_isis_iraq_syria_oil_terrorism_islamic_state, 28.07.2014.

проповедническа институция, а не политическа. Тази теза защитава преподавателят в този университет Ахмед Карима, който се позовава вследствие на цитат на пророческия хадис: „Халифатът е според пророческата програма, а след това идват царете.“ Също така според друг преподавател - д-р Абдеразак Санхули в съвременния свят халифатът не е възможен.

Авторитетният халиф Алауи Амин директно заявява, че ИДИЛ е създадена от ЦРУ и другите западни разузнавателни централи, за да предизвикат гражданска война в ислямския свят.

Действията на лидера на ИДИЛ противоречат на шариатските норми и така се получава догматичен нон-сенс. Ибрахим ал Бадри, което е истинското име на Ал Багдади, възприе наименованието на първия праведен халиф - Абу Бакр и се обявя за наследник на идеите на Ибн Таймия. Последният е сирийски богослов от XIII-XIV в. Той е безспорен авторитет в ислямската догматика и консенсусно се възприема като един от идейните стожери на салафитското течение. Според Ибн Таймия обаче след четиримата праведни халифи в ранния ислям (632-660) не трябва да се говори за „държава-халифат“, а за „държава- шариат“. Тогава титулярът на властта е по-подходящо да се именува *малик*, тоест цар, а не халиф. Той се базира върху пророческия хадис: „Халифатът продължава само трийсет години, след това идва царството“.

Във видеообръщение на Осама бен Ладен от 2005 г. последният е положил клетва за вярност пред молла Омар, лидерът на афганистанските талибани. Той разяснява случая и своето поведение с текстове на Ибн Таймия. Клетвата не е само т.нар. „малка клетва“, тоест бойна, която се прилага единствено на бойното поле, а е „голямата клетва“, т.е. политическа клетва. Той разяснява случая с текстове на Ибн Таймия. Последният отбелязва, че „клетва се полага пред мъж, който е покорил някоя страна сред страните в света. Това е достатъчно и не се изисква изпълнението на другите условия, докато лидерът е мюсюлманин.“ Подобен подход е възможен единствено в рамките на ханафитската, сунитска правнодогматична школа. Тя е „неарабската“, сунитска школа.

В същото време радикалните богослови-нормативисти, каквито са предимно от ханбалитската правнодогматична школа, оспорват това положение и отбелязват, че пророческият хадис „Имамите винаги са от курейш“ е задължителен и така молла Омар не може да е политически лидер. Така се получава колизия между радикалните, „арабски“, сунитски школи (ханбалитска, шафайтска и маликитска) и „неарабската“ ханафитска сунитска школа относно въпроса за политическото лидерство. Въпросът е може ли неарабин да бъде политически лидер⁴.

Например покойният вече мюфтия на Ал Кайда Аталла ал Либи отбелязва, че „имаматът на молла Омар не е „голям“, а той е повелител на правоверните единствено в рамките на неговата територия.“ Така се получава едно противоречие между полевия командир Осама бен Ладен и неговия мюфтия, понастоящем и двамата покойници. Бен Ладен казва, че всеки мюсюлманин трябва да даде клетва за вярност, тоест голяма, политическа клетва на някого. В противен случай мюсюлманинът остава *джахил*, игнорент, тоест извън вярата.

Шейх Асим Баркауи или Абу Мохамед ал Макдаси, духовният баща на Абу Мусааб аз Заркауи също разкритикува обявяването на халифата. Той заявява: „Вие, синове на групите и организациите, воини на Аллах, знайте, че след обявяването на този халифат вашата борба вече не е законосъобразна.“

⁴ Ханафитската правнодогматична школа е единственото сунитско течение, което позволява на неарабин да е политически водач. По тази причина мнозинството неарабски, ислямизирани нации приемат именно ханафитство. Става въпрос за турците, малайзийците, индонезийците, индийците и други.

Turkey's Top Cleric Call New Islamic "Caliphate" Illegal, Today's Zaman, http://www.todayzaman.com/national_turkeys-top-cleric-calls-new-islamic-caliphate-illegitimate_353734.html, 22.07.2014.

В догматичния спор се намесва и ръководителят на Дирекцията за религиозни дела в Турция Мехмед Гьормез. Той също отхвърля законосъобразността на халифата на Ал Багдади. Гьормез обаче го прави от друга позиция. Турският богослов отстоява позицията, че иракчанинът няма нищо общо с родословното дърво на турските султани, които са се наричали „халифи“. Той е на мнение, че именно владетелите на Османската империя са законните наследници на халифата, който е бил премахнат през 1924 г.⁵ Нещо повече, Гьормез дори счита, че неговото мнение е най-достоверното, тъй като самият той и Директоратът са наследници на институцията на Шейх ал ислям. Последната е имала задължението да потвърждава законосъобразния статут на турските султани. Висшият турски богослов претендира за най-достоверно правнодогматично становище в целия ислямски свят на базата на претенцията за притежание на наследствените права на бившата институция на Главния мюфтия в Османска Турция. Според него халифатът по време на османския период е напълно законосъобразен, а не е „спящ“ халифат, както го възприемат множество арабски богослови.

Категорично е заклеияването на ИДИЛ и от саудитския крал Абдула. В свое изказване за религиозния екстремизъм на тази групировка той изразява следните мисли: „Срамота е за тези терористи, това което направиха от името на религията. Те убиха душата, въпреки че Аллах забранява тя да бъде убивана. Гордеят се с това и го разпространяват. За тях религията е претекст за невинност, те деформираха възприемането на религията с нейната чистота, добродетели и човечност. Те й пришиха всички лоши качества, благодарение на дейността, тиранията и престъплението си.“⁶

В същото време конкурентите от Ал Нусра декларираят твърдо, че скоро ще обявят „емирство“, което да бъде подчинено на молла Омар, така както е Ал Кайда, ръководена от Айман Заухири.

Диференциация между салафитоджихадизма и салафитоухабизма

Още в началото на 2014 г. основните спонсори на ислямските бунтовници в Сирия – Саудитска Арабия и Катар усетиха, че ИДИЛ не е организация, която подлежи на контрол. Редица експерти подчертават, че кадровото ѝ зачеване е в края на 2011 година, когато сирийският режим освобождава множество осъдени ислямисти от затвора в Сидная. Дори лидерите на някои съперничаещи си ислямистки милиции са съкилийници в известния затвор. Остават догадките защо разузнаването на Дамаск пусна този криминогенен контингент точно в този момент. В някои анализи се лансира тезата, че всъщност режимът създава ислямистки Франкейнщайн, за да докаже, че неговите опоненти са всъщност Ал Кайда. Целта е да се отблъсне общественото и международното мнение от опозицията. Експертите доказано констатираат, че до този момент сирийската армия и ИДИЛ живеят в „меден месец“. Битките са предимно с останалите бунтовнически групировки. Дори ключовите военни победи на националната армия през последната година се дължат предимно на „неочаквани тактически отстъпления“ на ИДИЛ при построяването на общата отбранителна линия на бунтовниците. След това ИДИЛ беше изключена окончателно от общата военна схема на опозицията. След завземането на нефтените кладенци и газовите находища в Източна Сирия обаче двете армии започнаха истински битки помежду си.

⁵ Turkey's Top Cleric Call New Islamic "Caliphate" Illegal, Today's Zaman, http://www.todayozaman.com/national_turkeys-top-cleric-calls-new-islamic-caliphate-illegitimate_353734.html, 22.07.2014.

⁶ Аду ал када уа ал улема ал умма...Призовавам ръководителите и учените на нацията....Ал Иказ, <http://www.okaz.com.sa/new/Issues/20140802/Con20140802715656.htm>, 2.08.2014.

Бившият „валия“ на фиктивната провинция Бадия, създадена от ИДИЛ, шейх Махер Абу Убейда отстоява мнението, че всъщност това е била стратегия на формацията. Целта е да бъдат подчинени първо останалите ислямистки организации като бъдат принудени да се влеят в структурата на тази терористична група. Едва на втори етап ИДИЛ планирал стълкновение с редовната сирийска армия. Необходимо е да се добави и още една причина за „абсорбирането“ на малките формации от ИДИЛ - финансовата. Просаудитските и прокатарските формирования са на издръжка на външния спонсор. В момента, в който се забави месечната заплата, недоволните от заплащането си наемници веднага се ориентират към ИДИЛ като по-платежоспособна.

Дисидентът от ИДИЛ прогнозира, че тази формация много бързо ще отстъпи от позициите си в Сирия, тъй като „тя се е отклонила от целите, които си е поставила, превърнала се е в милиция от наемници, крадяща нефт и напуснала правия път“. Според него ИДИЛ се е подлъгала по парите и материалните облаги, нападайки и завладявайки единствено нефтените и газовите находища на Сирия. Той предвижда, че екстремистите ще напуснат Сирия след около година и ще насочат своите усилия към Саудитска Арабия. Причината за това е фактът, че множеството членове на ИДИЛ били поданици на саудитския крал Абдула. В страната те вече били създали „спящи клетки“ в провинция Касим и градовете Хамис Машит, Дамам и Хуфуф. Неслучайно военният командир на организацията е саудитецът Шакир Уахиб, а говорител е неговият сънародник, 26-годишният блогър Абу Мохамед ал Аднани⁷.

Саудитска Арабия се захвана да преструктурира гръбнака на сирийската въоръжена опозиция след техните очевидни загуби на бойното поле от сирийската армия. Саудитските спонсори лансираха пред лидерите на основните ислямистки групировки т.нар. „документ на революционната чест“. В нея се говореше за единство на ислямската опозиция срещу режима на Дамаск. Този ход всъщност представляваше вид тест, при който Риад селектиратора мюхадидините на „приемливи“ или „умерени“ и „неприемливи“ или „радикали“. Съвсем в края на документа се призовава за подкрепа на бъдещата „гражданска държава“, която според авторите не означавало светска държава и не противоречало на ислямската държава. Единствените формации, които отказват да подпишат въпросния документ са ИДИЛ и Ал Нусра. Така онези, които подписват подобна платформа за бъдещи действия, разграничавайки се едновременно от режима и от ал хауаридж, сектантите (както започнаха да наричат ИДИЛ) се обединиха в „Ислямски фронт“.

Авторитетният пакистански анализатор Зейд Хамид директно заявява: „ИДИЛ и терористичните групировки около тях не са сунити, а хариджити-еретици, които служат на империалистическия и антиислямски дневен ред.“ Интересното е, че дори такива известни ислямистки теоретици, близки до Ал Кайда като Абу Башир ат Тартуси и Аднан ал Арур заявяват, че тази организация не изповядва сунитския ислям.⁸ За разлика от противоречията между ИДИЛ и шейх Юсуф Кардауи, който олицетворява традиционния идеологически диспут салафизъм-Мюсюлмански братя, то последните двама факими пресъздават спора между различните течения вътре в самата салафитска школа – джихадизъм (девиантен алкайдизъм) срещу уахабизъм.

⁷ Самият Махер Абу Убейда на 9 юли се самообявява за халиф на сирийците, които са в ИДИЛ. Той нарича „халифа“ Абу Бакър Багдади с унищителното обръщение рафид, отричан, което се използва от сунитските екстремисти към шиитите. Очевидно той намеква за някаква шиитска връзка в произхода на Багдади. Халиба, А., Кияди Дааш ас сабик лил сафир: Ас Саудия ал хадаф ал мукбел лил канзим, Бивш ръководител на ИДИЛ: Саудитска Арабия е следващата цел на организацията, Сафир, <http://www.assafir.com/Article/5/363602>, 28.07.2014.

⁸ Аднан ал Арур яруд ала дааш, Аднан ал Арур отвръща на ИДИЛ, Мустафар, <http://almustashar-ig.net/index.php/permalink/34689.html>, 31.12.2013.

Силен ефект постига и критиката на американския арабист-ислямовец Кенет Барет за несунитския характер на ИДИЛ. Той изнася следните несунитски практики на ИДИЛ, а именно: изнасилването на жени от шиитската и християнската конфесия, изяждането на вътрешните органи на убитите врагове, практикуване на сексуален джихад, при който бракът се разтрогва след 30 минути след неговото консумиране, разпъване на кръст на християнски свещеници, удушаване на жена до смърт, убийство на мирни жители и масова екзекуция на военнопленници.⁹ За някои от посочените престъпления остава силно съмнение, тъй като не са били посочвани от няколко авторитетни информационни източника. Догадките остават в самата терминология и идейното профилиране на престъпленията, тъй като авторът ги приписва на салафито-уахабизма като цяло, която е водеща доктрина на кралство Саудитска Арабия. Барнет не говори за салафито-джихадизма, който е друг пласт на радикалния ислям, съгласно приетата европейска класификация. Въпросът е, че публикацията е на сайта на Прес ТВ, която е иранска медия и излъчва винаги остро критични материали за идейния противник на Ислямска република Иран - Саудитска Арабия. Остава впечатлението, че в този случай отрицанието на ИДИЛ идва от шиитско-догматични позиции.

Основните разлики между ИДИЛ и „Ислямски фронт“ в Сирия (просаудитски) могат да се обобщят в следните няколко пункта:

1. ИДИЛ убива всички, които изповядват различен от него ислям, дори и сунитите. Останалите не убиват другояверците – шиити, алауити и християни, ако те не ги нападат.

2. Другите салафити не убиват жени, деца и старци, дори ако техни роднини са убивали или воювали срещу тях. ИДИЛ убива тези категории хора, съгласно кораническия текст :”Нападнете ги, така както те са нападнали вас.” Така ИДИЛ възприема колективната вина, която като правен институт в шариата е остатък от предисляма.

3. ИДИЛ организира своя собствена държава – съдилища, ежедневни поведенчески принципи, къси коси за мъжете, пълно покритие за телата на жените, забрана за алкохол и тютюн, забрана за носене на съвременни дрехи и т.н. Другите салафити си поставят за цел първо свалянето на светския режим и чак по-късно се заемат да създадат държава.

4. ИДИЛ не влиза в директен военен сблъсък с други муджахидини, които те определят като „достатъчни”. Принципно в началото като такива в Сирия се третираше единствено Ал Нусра. На останалите ислямски милиции те нямат доверие. С течение на времето обаче и Ал Нусра се оказват в категория вероотстъпници, *мурдадийн*. Битката за град Шахил, Сирия, бастионът на Ал Нусра през юли 2014 г. доказва това. Пленените бойци на Ал Нусра са принудени да се разоръжат и да преминат в редовете на ИДИЛ. Те са заставени дори да преминат полевата и религиозната подготовка на ИДИЛ, тъй като командирите на последната нямат доверие на техните тренировъчни лагери.

5. Повечето членове на „Ислямски фронт“ са сирийци, докато ИДИЛ са иракчани и чужденци. Така например едни от водачите на операцията по завземането на газовото находище Чаир, край град Палмира в Сирия са Абу Лакман

⁹ Barrett, K., Is ISIL really “Sunni”, Not at All, Press TV, <http://www.presstv.ir/detail/2014/06/17/367304/is-isil-really-sunni-not-at-all/>, 17.07.2014.

ал Алмани и Абу Галха ал Алмани, последният е познат с прозвището си „покаяния певец”.¹⁰ От прозвищата им се вижда, че са муджахидини с немски паспорти.

6. Членството в ИДИЛ и Ал Нусра е много по-сложно, отколкото в останалите ислямистки групи. За да бъде приет член в тези групи, е необходим консенсус от членовете на оперативното ръководство. След това се преминава един курс по военно дело и религиозно обучение, продължаващ от 3 до 6 месеца.

7. Членовете на ИДИЛ винаги са облечени с афганистански дрехи, никога не пушат, не сядат до пушач, не слушат музика, косите им са дълги, не се бръснат, докато другите муджахидини пушат, подстригват се и са в съвременни дрехи.

8. ИДИЛ не признава националните граници, докато „Ислямският фронт” е сирийски и се съобразява дори с границите на вътрешното административно делене.

9. ИДИЛ има влияние в Североизточна Сирия и в отделни части в Халеб, Едлеб, Ракка и Дейр Езор и отделни села около Дамаск. „Ислямският фронт” е разпределен равномерно в цяла Сирия.

10. ИДИЛ прилага ислямския закон веднага, тъй като счита, че приоритет е създаването на ислямска държавност – халифат. „Ислямският фронт” първо иска да сваля режима на Башар ал Асад и едва по-късно ще създава ислямска държава.

11. ИДИЛ се стреми да завладее нефтените кладенци, тъй като има ограничено финансиране от източници от Персийския залив. „Ислямският фронт” прилага класическа военна тактика, възпроизведена във формирането на фронтове, тъй като е изцяло зависим от външно финансиране – предимно от Саудитска Арабия и от Катар.

12. Муджахидините от ИДИЛ имат голям военен опит, тъй като са бивши бойци в другите страни от световния джихад, а именно Афганистан, Ирак, Босна, Чечня и други. Членовете на „Ислямският фронт” трупат опит от датата на избухването на революцията в Сирия, тоест от 2011 година.

13. Редица експерти считат, че ИДИЛ е създаден до голяма степен от режима в Дамаск и затова не се бие ожесточено срещу него. Друг е случаят с режима на Нури Малики в Ирак, където разгръща цялата си военна мощ.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Рано е да се каже каква ще бъде съдбата на ИДИЛ и неговия халифат. Ако вече се появяват симптоми за засилване на вътрешното недоволство срещу действията на екстремистите в окупираните от тях територии, то в по-глобален план джихадисткото движение в Близкия Изток бележи възход. Сериозните експерти прогнозираят, че едва ли псевдодържавата на Абу Бакър ал Багдади ще успее да оцелее в средносрочен план. Не само племената, но и някои доскорошни съюзници на ИДИЛ започват да се разграничават от екстремистите. Прогонването на християните, взривяването на паметници от историко-културното наследство на Ирак като гробницата на пророк Юнус и няколко средновековни минарета очевидно са превърнали социалната имплозия в експлозия на видима нетърпимост към

¹⁰ Хайдар, З., Абдула А., Мада яни сайтарат „Дааш”....Какво означава властта на ИДИЛ....., Сафир, Б. 19.07.2014, <http://www.assafir.com/Article/5/362074>

терористите. Халифатът в Ирак и Сирия е своеобразен балон, издут от парализата на традиционната държава. Новите форми на естествен, съвременен държавообразуващ процес са реалната спирачка на постоянно бликащия екстремизъм в региона.

Какви ще са практическите измерения? В известна степен отговор на този въпрос дадоха събитията в Египет. Патриархалността, трибализмът и силният регионализъм коренно отличават Близкия Изток дори от такива аграрни общества като тези в Латинска Америка. Сякаш политическата култура и спецификата на процеса на политическа социализация в арабските общества канализират динамиката на реструктурирането на държавността, профилират бъдещия лидер и предопределят авторитаризма като негов естествен поведенчески белег.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Чуков, Вл., „Ал Кайда с перо и сабя“, Изток-Запад, 2007.
- [2] Ал мирсад: *Дааш юбия ан нафт ас сури лип тужар иракцион*, Лабораторията: ИДИЛ продава сирийския нефт на иракски търговци, Сафир, <http://www.assafir.com/Article/5/362439>, 22.07.2014.
- [3] Johnson, K., The Islamic State is the Newest Petrostate, Foreign Policy, http://www.foreignpolicy.com/articles/2014/07/28/baghdadis_hillbillies_isis_iraq_syria_oil_terrorism_islamic_state, 28.07.2014.
- [4] Turkey's Top Cleric Call New Islamic "Caliphate" Illegal, Today's Zaman, http://www.todayzaman.com/national/turkeys-top-cleric-calls-new-islamic-caliphate-illegitimate_353734.html, 22.07.2014.
- [5] Аду ал када уа ал улема ал умма...Призовавам ръководителите и учените на нацията....Ал Иказ, <http://www.okaz.com.sa/new/Issues/20140802/Con20140802715656.htm>, 2.08.2014.
- [6] А., *Кияди Дааш ас сабик лип сафир: Ас Саудия ал хадаф ал мукбел лип канзим*, Бивш ръководител на ИДИЛ: Саудитска Арабия е следващата цел на организацията, Сафир, <http://www.assafir.com/Article/5/363602>, 28.07.2014.
- [7] Аднан ал Асур яруд ала дааш, Аднан ал Асур отвърща на ИДИЛ, Мустафар, <http://almustashar-iq.net/index.php/permalink/34689.html>, 31.12.2013.
- [8] Barrett, K., Is ISIL really "Sunni", Not at All, Press TV, <http://www.presstv.ir/detail/2014/06/17/367304/is-isil-really-sunni-not-at-all/>, 17.07.2014.
- [9] Хайдар, З., Абдула А., *Мада яни сайтапат „Дааш“*....Какво означава властта на ИДИЛ, Сафир, Б. 19.07.2014, <http://www.assafir.com/Article/5/362074>

За контакти:

Проф. д.ик.н. Владимир Чуков, Катедра „Европеистика и международни отношения“, Русенски университет „Ангел Кънчев“, тел. 082 /888 656, e-mail: vlachu1@gmail.com

Докладът е рецензиран:

РУСЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ „АНГЕЛ КЪНЧЕВ”
UNIVERSITY OF RUSE „ANGEL KANCHEV“

ДИПЛОМА

Програмният комитет на
Научната конференция RU&SU'14
награждава с КРИСТАЛЕН ПРИЗ
“THE BEST PAPER”

Владимир Чуков
автор на доклада
“ИДИЛ между девиантния ислям
и екстремизма ”

DIPLOMA

The Programme Committee of
the Scientific Conference RU&SU'14
Awards the Crystal Prize
"THE BEST PAPER"

to Vladimir Chukov
author of the paper
“ *Islamic State of Iraq and the Levant*”
(ISIL) *between Deviant Islam and Extremism* ”

РЕКТОР
RECTOR

чл.-кор. проф. дтн Христо Белоев
Prof. DSc Hristo Beloev

25.10.2014